

סמסטר א' תשע"ח, 2017-18

שיטות מחקר איכותניות – שיעור

ד"ר אורנה בלומן

שיעור: יום ד' 08:00-12:00

שעות קבלה סימסטר א : יום ד 16:00-17:00 חדר 713 בחוג לשירותי אנוש, קומה 7, מגדל אשכול

אתם מוזמנים לפנות למרצה

אולם מתבקשים לפנות רק בשעות הקבלה (נא לא לפנות במייל)

אנא קראו את כל הסילבוס בעיון

מטרת הקורס

בעשורים האחרונים מחקר איכותני תופס מקום הולך וגדל במדעי החברה. מחקר איכותני (לפעמים מוכר גם כ"מחקר איכותני") עוסק בחקר תופעות מתוך מגמה להבין אותן ואת משמעויותיהן עבור אנשים שהתנסו בהן. הוא מנסה להתקרב לעולמם של הנחקרים באמצעות איסוף נתונים שהם עצמם הפיקו, בלשונם ובאמצעים נוספים שהם בחרו. יתרון נוסף של המחקר האיכותני הוא מערך מחקר גמיש המאפשר לחוקרים להתאים את שיטת החקירה להתפתחויות בשדה במהלך איסוף הנתונים והקשר עם הנחקרים. לרוב כלי המחקר הם תצפיות, ראיונות וניתוח מסמכים, והמידע הנאסף הוא תיאורי. החוקרים משתמשים בתובנות שלהם כדי לנתח את הממצאים התיאוריים שקיבלו מהנחקרים. מחקר איכותני מתאים לחקירת עומק של תופעה, במיוחד כאשר אין לה חוקיות ברורה ו/או מובהקת.

בקורס נדון בעקרונות הידע המדעי, נסקור את ההנחות הפילוסופיות העומדות בבסיסן של שיטות החקירה הכמותיות ושיטות החקירה האיכותניות, ונציג בקצרה את הפרדיגמות העיקריות המקובלות במדעי החברה כיום. במהלך הקורס ינתן דגש רב לתרגול העקרונות השונים ולהתנסות ראשונית בשדה.

דרישות הקורס***

נוכחות בכיתה (ללא איחורים ועזיבות)	חלק
השתתפות פעילה בכיתה (לאורך כל הסמסטר)	10%
תרגיל 1 *	*10%
תרגיל 2 *	*10%
תרגיל 3 *	*10%
תרגיל 4 (מסכם)	60%

*** בבקשה שימו לב כדי שתוכלו להתנהל בתבונה במהלך הסימסטר:

- * יתכנו שינויים קלים במתווה הקורס ובמרכיבי הציון לפי ההתקדמות בפגישות. במידת הצורך תפורסם הודעה.
- * חלק מהתרגילים יהיו קשורים לפעילות בכיתה. מי שלא יהיה נוכח בפגישות הרלוונטיות לא יוכל להגיש את התרגיל. היעדרות מהשיעורים הרלוונטיים עלולה לפגוע ביכולתכם להשיג ציון מיטבי, והיא כולה באחריות הסטודנטים.
- במידת האפשר תינתן הודעה מראש על מועדי התרגול בכיתה.**
- במידה ובמהלך הסימסטר יבוטלו תרגילים, ערכם במרכיבי הציון הסופי יתווסף לתרגיל המסכם (4).

ציון מעבר בקורס 70.

חומר הקריאה:

◀◀ מומלץ כספר מלווה לקורס

שקדי, אשר. 2003. **מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני - תאוריה ויישום**. ת"א: הוצאת רמות.

מקורות נוספים לרשותכם:

■ צבר-בן יהושע, נעמה 2001. **המחקר האיכותני**. ת"א: מודן

■ שלסקי, שמחה ואלפרט, ברכה. 2007. **דרכים בכתיבת מחקר איכותני**. משרד החינוך: כליל

■ צבר-בן יהושע, נעמה 2001. **מסורות וזרמים במחקר האיכותני**. ת"א: דביר

פרקים חשובים בספר זה:

■ צבר-בן יהושע, נ. מבוא: ההיסטוריה של המחקר האיכותני, השפעות וזרמים. 13-28.

■ דושניק ל. וצבר-בן יהושע, נ. 2001. אתיקה של המחקר האיכותני. 343-368.

■ אלפרט, ב. כתיבה במחקר איכותני. , 369-404.

□ מומלץ לעיין: חלק ב: יישומי המחקר האיכותני: 405-580.

- Bryman, Alan. 1998. **Quantity and Quality in Social Research**. Routledge
- Creswell, W. John. 2007. **Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches**. Sage
- van Maanen, John. 1995 **Representation in Ethnography**. Sage.
- van Maanen, John. 1988 **Tales of the field: on writing ethnography**. U. of Chicago Press
- van Maanen, John. 1998 **Qualitative studies of organizations**. Sage

ה ה 3 ה ה

הערה: למשתתפים רקע לימודי מגוון. מטרת הקורס לענות על הצורך ליצור תשתית מתודולוגית דומה לכל תלמידי המ"א. הנחת המוצא היא של ידע קודם בשיטות כמותניות, וחשיפה לא-מסודרת לשיטות מחקר איכותניות; בעלי ידע קודם שירצו להציע רעיונות מוזמנים לפנות למרצה בשעת הקבלה.